

Občané o kouření

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2008, v08-02</i>
Realizátor:	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>4. – 11. 2. 2008</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1062</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>OR.188, OR.189, OR.190, OR.191, OR.192, OR.193</i>
Zveřejněno dne:	<i>31. března 2008</i>
Zpracovala:	<i>Markéta Škodová</i>

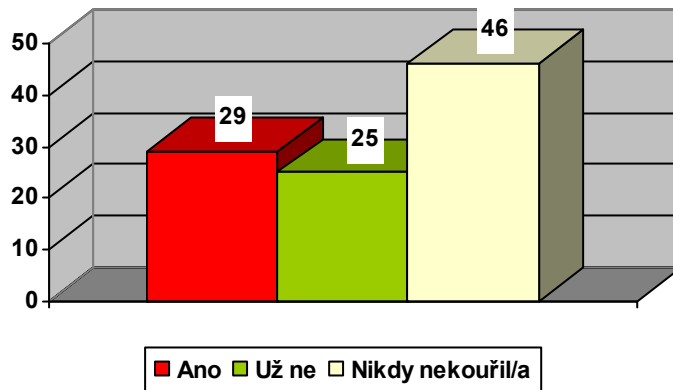
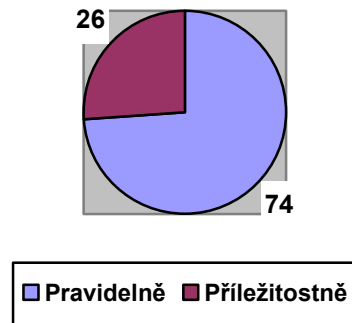
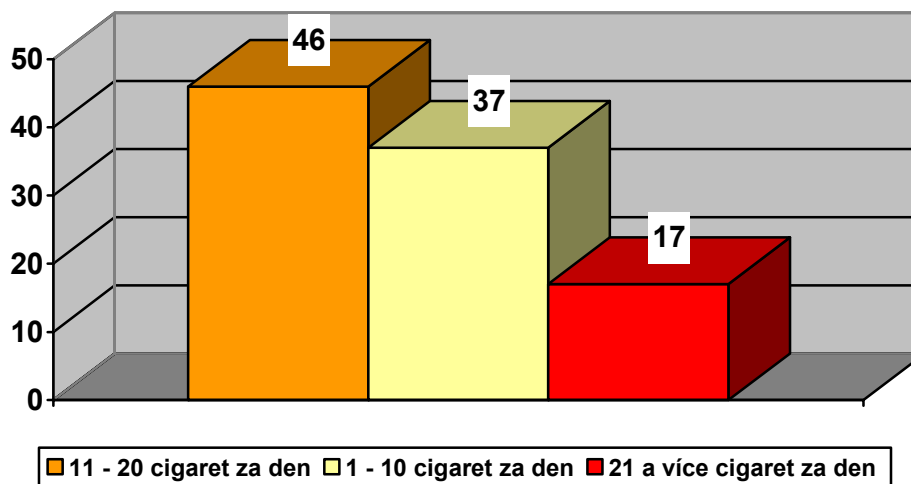
V únorovém šetření se Centrum pro výzkum veřejného mínění zabývalo tématem kouření. Kromě otázek mapujících, zda, jak často a kolik cigaret Češi kouří, šetření zkoumalo i postoje občanů k zákazu kouření na veřejných místech či v restauracích. Součástí zprávy je třídění odpovědí podle základních sociodemografických charakteristik a porovnání s výsledky výzkumu v rámci CEORG - Central European Opinion Research Group (viz s. 6 a následující).

Na otázku, zda kouří¹, odpovědělo ve výzkumu 29 % respondentů kladně. Čtvrtina řekla, že s kouřením přestala, a 46 % dotázaných uvedlo, že nikdy nekouřili (viz graf 1). Z těch, kteří kouří (n=312), tři čtvrtiny uvedly, že pravidelně, jedna čtvrtina respondentů pak cigaretám holduje příležitostně². Největší podíl kuřáků (46 %) vykouří 11-20 cigaret za den, téměř dvě pětiny (37 %) přiznávají 1-10 cigaret denně a 17 % z nich vykouří 21 a více cigaret za den³.

¹ Znění otázky: „Kouříte cigarety? Ano, kouříte; kouřil jste dříve, ale nyní již ne; nebo jste nikdy nekouřil?“

² Znění otázky: „Kouříte pravidelně, nebo příležitostně?“

³ Znění otázky: „Kolik cigaret denně vykouříte?“ Možnosti odpovědí: 21 a více za den, 11-20 za den, 1-10 za den.

Graf 1: Kouří Češi? (v %)**Graf 2: Jak často kouří (n=312, v %)****Graf 3: Kolik cigaret denně kouří (n=312, v %)**

Mezi deklarovanými kuřáky převažují muži (36 %), ke kouření se v průzkumu přiznalo 23 % žen. Ženy častěji (56 %) uváděly, že nikdy nekouřily, oproti 36 % mužů. Mezi silnými kuřáky převažují z hlediska pohlaví muži – 23 % z nich uvedlo, že kouří víc než 21 cigaret denně, oproti 7 % žen.

Ve věkové kategorii 15-19 let uvedlo plných 48 % respondentů, že kouří, ale víc jak polovina z náctiletých kuřáků tvrdí, že cigaretám holduje příležitostně a 75 % kouřících teenagerů v odpovědi na upřesňující otázku uvedlo, že zkonsumuje 1-10 cigaret denně.

Mezi těmi, kdo kouřili dříve a přestali, jsou statisticky významně zastoupení zejména lidé šedesátiletí a starší (35 %).

Z hlediska vzdělání respondentů se vyprofilovaly tyto kategorie kuřáků: statisticky významně častěji kouří lidé s (neúplným) základním vzděláním (37 %) a vyučení (35 %), z vysokoškoláků se ke kouření přiznalo 14 % a naopak častěji (59 %) než oslovení z jiných vzdělanostních skupin uváděli, že nikdy nekouřili.

V odpovědích na otázku po tom, na kterých veřejných místech by mělo být zakázáno kouření⁴, se největší podíl respondentů (95, resp. 94 %) shodl na tom, že by se mělo jednat zejména o divadla a kina, resp. o prostředky veřejné dopravy (viz graf 4). Tři čtvrtiny (76 %) dotázaných se vyslovily proti kouření na pracovišti, sedm lidí z deseti se domnívá, že kouření by mělo být zakázáno na nádražích, autobusových zastávkách a letištích. Téměř šedesát lidí ze sta (59 %) je pak i pro zákaz kouření v restauracích.

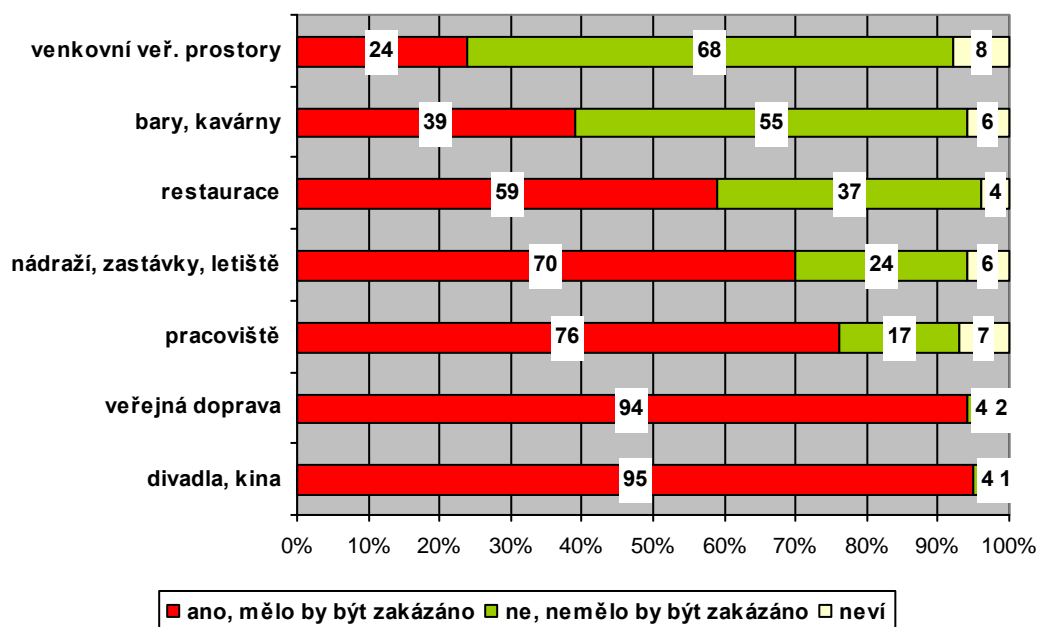
U dalších položek pak podíl nesouhlasných odpovědí převážil nad požadavky zákazu kouření. V případě barů a kaváren se 55 % občanů domnívá, že by v nich kouření zakázáno být nemělo (oproti 39 % těch, kteří by zde kouření zakázali). V případě venkovních veřejných prostor je proti zákazu kouření 68 % dotázaných, pro zákaz se naopak vyslovila necelá čtvrtina (24 %) lidí.

Nejvýraznější štěpící linii u odpovědí na tuto otázku představovalo to, zda respondent kouří, či nikoli. Kuřáci si ve zvýšené míře myslí, že by kouření nemělo být zakázáno ve venkovních veřejných prostorech (94 %), v restauracích (78 %), v barech (89 %), na nádražích, zastávkách a letištích (53 %) a na pracovištích (46 %).

⁴ Znění otázky: „Myslíte si, že by mělo být kouření zakázáno na následujících místech? a) Restaurace, b) bary, kavárny, c) divadla, kina, d) pracoviště, e) prostředky veřejné dopravy, f) nádraží, autobusové zastávky, letiště, g) venkovní veřejné prostory, např. ulice, chodníky?“ Možnosti odpovědí: ano, mělo by být zakázáno; ne, nemělo by být zakázáno a nečtená odpověď „neví“.

Oproti tomu ti, kteří nikdy nekouřili, jsou ve zvýšené míře pro zákaz kouření na pracovištích (94 %), na nádražích, zastávkách a letištích (88 %), v restauracích (84 %), v barech (61 %) a ve venkovních veřejných prostorech (41 %).

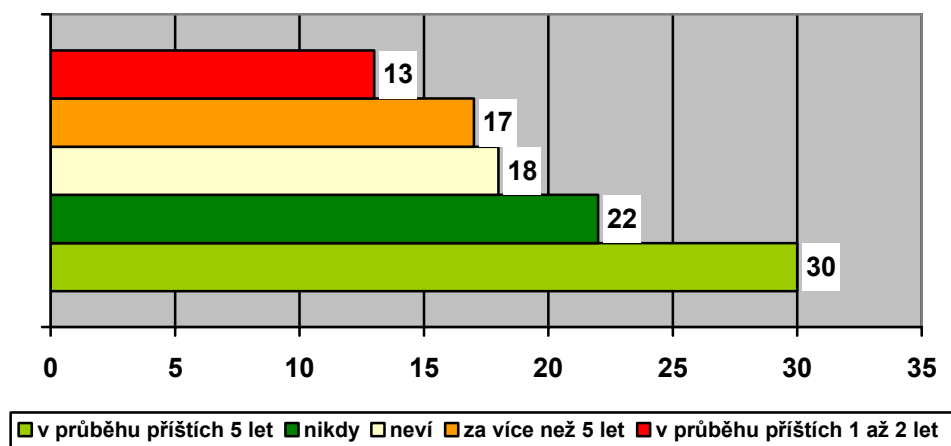
Graf 4: Kde by mělo být zakázáno kouřit? (v %)

Na otázku, kdy bude v Česku zakázáno kouření v restauracích a podobných zařízeních⁵, odpověděl největší podíl respondentů – 30 % - že se tak stane do pěti let. Podle 22 % lidí nebude kouření v restauracích zakázáno nikdy, 17 % občanů se domnívá, že k zakazu dojde za více než 5 let a 13 % z nich si myslí, že se v restauracích nebude smět kouřit již v průběhu příštích dvou let. Téměř pětina (18 %) oslovených se k této otázce nedovedla vyjádřit, a zvolila tedy odpověď „nevím“ (viz graf 5).

Optimisty jsou v tomto ohledu kuřáci: podle 35 % z nich nedojde k úplnému zakazu kouření v restauracích nikdy. Ti, co v životě nekouřili, si naopak ve zvýšené míře (20 %) myslí, že zákaz v restauracích vejde v platnost v průběhu příštích dvou let.

⁵ Znění otázky: „Kdy bude podle Vašeho názoru v České republice úplně zakázáno kouření v restauracích a podobných zařízeních? V průběhu příštích 1 až 2 let, v průběhu příštích 5 let, za více než 5 let, nebo nikdy?“

Graf 5: Kdy bude v ČR zakázáno kouřit v restauracích? (v %)

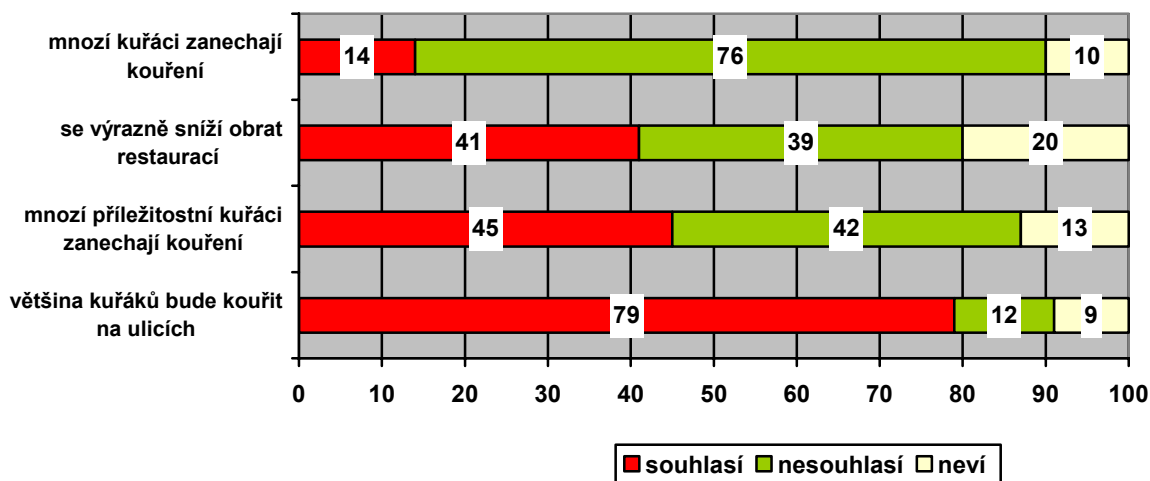
Pokud vstoupí zákaz kouření v restauracích v platnost, bude většina kuřáků podle názoru 79 % oslovených kouřit na ulicích a podle mínění 45 % dotázaných mnozí příležitostní kuřáci zanechají kouření⁶.

Dvě pětiny (41 %) respondentů artikulovaly přesvědčení, že po zákazu kouření se restauracím výrazně sníží obrat. S tvrzením, že by po zákazu kouření v restauracích většina kuřáků zanechala kouření, nesouhlasí tři čtvrtiny (76 %) Čechů. Pro podrobné rozložení odpovědí viz graf 6 na následující straně.

S tím, že by zanechali kouření, pokud by tento zákaz vstoupil v platnost, nesouhlasí zejména kuřáci (94 %), kteří si též ve zvýšené míře (68 %) myslí, že se restauratérům a restauratérkám výrazně sníží obrat.

Lidé, kteří nikdy nekouřili, naopak častěji (58 %) nesouhlasí s názorem, že by restaurace přišly o významnou část zisku, a také relativně častěji (20 %) uváděli, že po tomto zákazu mnozí kuřáci zanechají kouření.

⁶ Znění otázky: „Spíše souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími výroky? Pokud lidé nebudou kouřit v restauracích a podobných zařízeních, potom... a) mnozí kuřáci zanechají kouření.; b) mnozí příležitostní kuřáci zanechají kouření.; c) většina kuřáků bude kouřit na ulicích.; d) se výrazně sníží obrat restaurací a podobných zařízení.“ Možnosti odpovědí: souhlasí, nesouhlasí a nečtená odpověď „neví“.

Graf 6: Nebude-li se kouřit v restauracích, potom... (v %)

Z mezinárodního srovnání, které se uskutečnilo v rámci CEORG⁷, vyplývá, že více než Češi kouří Maďaři (36 %)⁸, méně naopak Slováci (24 %)⁹.

Tab. 1: Kouří cigarety? (v %)

	ano	už ne	nikdy nekouřil/a
Maďaři	36	18	46
Slováci	24	23	53

Češi jsou pak daleko více než jejich zmínění sousedé benevolentnější ke kouření v restauracích, barech a kavárnách a ve venkovních veřejných prostorech. Maďaři si zas ve větší míře než Češi a Slováci nepřejí zákaz kouření na nádražích, autobusových zastávkách a letištích a v prostředcích veřejné dopravy (viz tabulky 2 a 3).

Srovnání odpovědí na otázku, co se stane, pokud lidé nebudou moci kouřit v restauracích, pak přinášejí tabulky 4 a 5.

⁷ CEORG (The Central European Opinion Research Group) zahrnuje tři instituce zabývající se výzkumem veřejného mínění v České republice (CVVM SOU AV ČR - Centrum pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.), v Maďarsku (TÁRKI - Társadalomkutatási Intézet és Társadalomkutatási Informatikai Egyesülés) a v Polsku (CBOS - Centrum Badania Opinii Społecznej).

⁸ V Maďarsku sběr dat proběhl v termínu od 8. do 20. ledna 2008 na reprezentativním souboru 1029 respondentů ve věku od 18 let.

⁹ Na Slovensku sběr dat uskutečnila agentura FOCUS ve dnech od 29. ledna do 5. února 2008. Dotazováno bylo 1038 respondentů představujících reprezentativní vzorek slovenské populace starší 18 let.

Tab. 2: Kde by mělo být zakázáno kouřit? Maďarsko (v %)

	ano	ne	neví
divadla, kina	89	10	1
veřejná doprava	86	13	1
restaurace	79	19	2
pracoviště	58	40	2
nádraží, zastávky, letiště	55	43	2
bary, kavárny	52	46	2
venkovní veřejné prostory	32	67	1

Tab. 3: Kde by mělo být zakázáno kouřit? Slovensko (v %)

	ano	ne	neví
divadla, kina	94	4	2
veřejná doprava	93	6	1
restaurace	77	20	3
pracoviště	77	20	3
nádraží, zastávky, letiště	67	28	5
bary, kavárny	47	48	5
venkovní veřejné prostory	39	54	7

Tab. 4: Nebude-li se kouřit v restauracích, potom... Maďarsko (v %)

	souhlasí	nesouhlasí	neví
většina kuřáků bude kouřit na ulicích	78	17	5
mnozí příležitostní kuřáci zanechají kouření	50	45	5
výrazně se sníží obrat restaurací	49	44	7
mnozí kuřáci zanechají kouření	13	83	6

Tab. 5: Nebude-li se kouřit v restauracích, potom... Slovensko (v %)

	souhlasí	nesouhlasí	neví
většina kuřáků bude kouřit na ulicích	73	15	12
mnozí příležitostní kuřáci zanechají kouření	45	44	11
výrazně se sníží obrat restaurací	41	39	20
mnozí kuřáci zanechají kouření	19	70	11